Заданні да конкурсу “Знак таленту”
20.04.2023

Тэма: “Творчасць як духоўнае адраджэнне народа ў паэмах Якуба Коласа “Сымон-музыка”, Янкі Купалы “Курган”, Максіма Танка “Люцыян Таполя”

Заданне 1

Паглядзіце на малюнкі і фотаздымкі. Адкажыце на пытанні да іх.

Частка 1. Запішыце прозвішчы, імёны, імёны па бацьку, гады жыцця тых людзей, якія выяўлены на фотаздымках. Таксама запішыце іх псеўданімы.

А)

Б)

В)

Частка 2. Разгледзьце малюнкі і фотаздымкі і адкажыце на пытанні да іх

А) На малюнках адлюстраваны шэраг падзей з жыцця аднаго з паэтаў. Пра каго ідзе гаворка, якія падзеі ці перыяды яго жыцця адлюстраваны? Калі яны адбываліся? Дастаткова запісаць толькі год ці гады.

Б) Хто з паэтаў паказаны на фотаздымку? У які перыяд яго жыцця і ў якіх абставінах мог быць зроблены гэты фотаздымак? Дайце як мага больш разгорнуты адказ.

В) Разгледзьце музейны экспанат на фотаздымку і запішыце да якога эпізоду біяграфіі якога творцы ён адносіцца?

Частка 3. Вокладкі якіх кніг пададзены ніжэй? У якім годзе яны былі ўпершыню выдадзены і за чыім аўтарствам?

А)

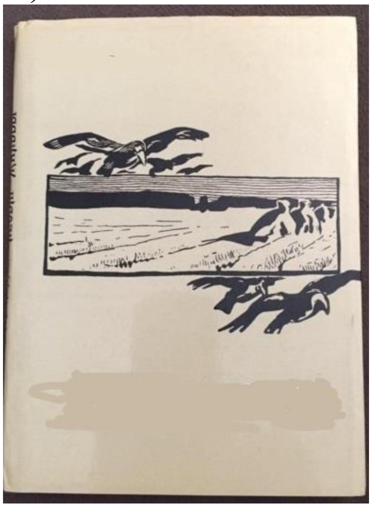

Б)

В)

Частка 4. У якіх населеных пунктах знаходзяцца наступныя помнікі?

А)

Б)

В)

Заданне 2.

Пазнайце героя паэмы па апісанні, запішыце яго імя.

1. …парк вартуе, Службу верна ён нясе, Ўсё агледзіць і прачуе, Ўсе кутыператрасе. Тая ж вопратка мужыча – Світка рудая і брыль.	**6.** Невыдумная світка — убор на плячах, Барада, як снег белы — такая, Незвычайны агонь у задумных вачах…
2. ... слаўны свету ўсяму, Недаступны і грозны, як хорам; Хто хацеў, не хацеў — біў паклоны яму, Спуску, ласкі не знаў непакорам.	**7.** Гэты дзед – пастух гуртовы, Слаўны дзед, дзядок – душа, Гаваркі, мастак на словы, І любіў ён малыша!
3. … як з ім не паладзіць? Як бы ты ні быў з ім груб – І пасудзіць і парадзіць Ды і выпіць даць не скуп, Абы толькі былі грошы, Няма грошай – напавер, – Адным словам, быў харошы, Толькі й ты яму адмер.	**8.** Быццам гром ударыў у ... . Слугі вывелі яго пад рукі, Ледзь жывога у палац завезлі. Дзесяць дзён хварэў … І крычаў, каб прывялі … . На дзесяты дзень памёр світаннем.
4. … красачка дзяўчынка: Рост у меру, тонкі стан,– Пазайздросціць ёй былінка, Што аздобіла курган. Вочы … – дзве зоркі, Броўкі – выгібы крыла…	**9.** Ой, відаць, нягодны, гад! Ды куслівы ж ён, псялыга! Ён музыкам быў у замку, Капельмайстра меў пасад.
5. Пад яго рукамі, Бы ад нейкіх чараў, Ажывала нават нежывое, Немагчымае рабілася магчымым: Гнуўся камень, А з звычайнай цэглы, Быццам з бронзы, Паўставалі здані…	**10.** … перад ім Сівы дзед стаіць, сагнуўся, Вокам міргае сляпым. Страшны, бледны, абарваны, Жыцця пасынак…

Заданне 3

Адкажыце на пытанні.

1. Якімі прафесіямі валодаў Люцыян Таполя ў аднайменнай паэме Максіма Танка?

2. Хто стаў прататыпам біскупа Сямашкі ў паэме “Люцыян Таполя” і чым ён запомніўся ў гісторыі?

3. Што такое батлейка? Якія аналагі батлейкі вы ведаеце?

4. Што сімвалізуюць вобразы Ганны, Дамініка і Сымона ў паэме Якуба Коласа “Сымон-музыка”?

5. Якія знакі і сімвалы прарочаць разбурэнне і разлад у княжым замку ў паэме “Сымон-музыка”?

6. Праслухайце ўрывак з паэмы “Сымон-музыка”.

Эх, чаго нам ні прыйшлося,
Брацце мілыя, ужыць!
Колькі талентаў звялося,
Колькі іх і дзе ляжыць
Невядомых, непрызнаных,
Не аплаканых нікім,
Толькі ў полі адспяваных
Ветру посвістам пустым!

Паспрабуйце ўзгадаць гістарычныя падзеі і перыяды, калі беларуская зямля страціла вялікую колькасць сваіх таленавітых сыноў і дачок.

7. Якім вершаваным памерам напісана паэма Янкі Купалы “Курган”?

8. Што сімвалізуе курган у аднайменнай паэме Янкі Купалы?

9. Якія стылістычныя, жанравыя, ідэйныя асаблівасці аб’ядноўваюць тры заяўленыя ў тэме конкурсу паэмы?

10. Узгадайце творы беларускай і сусветнай літаратуры (акрамя тых, што рыхтавалі да сённяшняга конкурсу), у аснове якіх выявіўся б канфлікт мастака і ўлады.

Заданне 4

Дапоўніце цытаты і вызначце паэмы, з якіх яны ўзяты.

№	Цытата	Словы	Назва твора
1.	На ____ там птушка садзіцца, пяе, У____ воўк нема вые; Сонца днём распускае там косы свае, Ночкай зоры глядзяць залатыя.		
2.	І паўзуць угору Па душу, па думку чалавека, Што, як сонца, слепіць вочы ім. Толькі не спыніць палёту _____, І век ______не пагасіць ім — Чорным сілам пекла.		
3.	Гэты быў хлапчук _____. У яго _____ жывых Думка нейкая бліскала, Утаропіцца, глядзіць, І на губках _____, бывала, Заблукае, задрыжыць;		

4.	І лілася _____нявінна, Швед набытак наш паліў, А _____царскі самачынна Тут гвалтоўнасці тварыў, Будаваў астрог народу І барбарскім капылом Мерыў волю і свабоду, А культуру нёс з калом.		
5.	І, пад страхам пекла і пракляцця, Цэлых _____ год адбыць пакуты І не брацца за сваё ______.		
6.	Бачыш, княжа, загоны, лясы, сенажаць,— Ім пакорны я толькі з гуслямі, Сілен, княжа, караць, галаву сілен зняць,— Не скуеш толькі ____ ______		
7.	Ён стаіў у сэрцы думу, Каб дагадак не было. Як жа вызваліць з палону _____, сэрца яго часць?		
8.	А як стане не ў трыванне, І тады чакаць пакорна, Пакі стане жыць прасторна? А змаганне? Дзе ж змаганне? Ой, не, дзедку: процiў сілы Можна ставіць толькі ____, Калі хочаш ты ўстаць з пылу, Калі цягнуць з цябе жылы.		
9.	Гэта быў адзін з майстроў вялікіх, Звалі яго ______ ______, А па клічцы проста ______.		
10.	Я па-князеўску ўсім і плачу, і люблю! Ты не хочаш дукатаў — не трэба!.. Ўзяці старца і ____ жыўцом у зямлю! – Знае хай, хто тут пан: я — ці ____!		